

2. Запатріна І. Бізнес і влада: уроки пандемії. *Дзеркало тижня* URL: https://dt.ua/business/biznes-i-vlast-uroki-pandemii-345665_.html (дата звернення: 24.04. 20 р.).

3. Сидорова Е. Н., Татаркин Д. А. Государственно-частное партнерство в условиях кризиса: Проблемы, риски, возможности. *Экономика региона* 2010. № 2. С. 95-103.

УДК 336.71

Кремень О. І., к.е.н., доцент,
Скобленко Т. В., студентка

Київський національний університет технологій та дизайну

ДОТРИМАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ НОРМАТИВІВ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Ефективність банківської системи є необхідною умовою соціально-економічного розвитку України. Враховуючи, що банківська система може бути джерелом криз і нестійкості, то здійснення функції банківського нагляду є важливим елементом забезпечення стабільності банківської системи та економіки в цілому.

Національний банк України здійснює регулювання діяльності комерційних банків, зокрема, шляхом встановлення економічних нормативів. У статті 58 Закону України «Про Національний банк України» зазначається, що «з метою захисту інтересів вкладників та кредиторів і забезпечення фінансової надійності банків Національний банк, встановлює для них обов'язкові економічні нормативи. Ці нормативи мають забезпечувати здійснення контролю за ризиками, пов'язаними з капіталом, ліквідністю, наданням кредитів, інвестиціями капіталу, а також за відсотковим та валютним ризиком» [5, ст. 58].

Розвиток нормативно-правового регулювання нормативів банківської діяльності в Україні тісно пов'язаний із міжнародними рекомендаційними та нормативними документами. Зокрема, відповідно до Директиви 2013/36/ЄС та Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 575/2013 від 26 червня 2013 року в Україні у грудні 2018 року був запроваджений норматив LCR (коефіцієнт покриття ліквідністю), який скасував економічні нормативи миттєвої ліквідності (Н4) та поточної ліквідності (Н5) з 2 вересня 2019 року [3; 4]. Даний норматив був розроблений Базельським комітетом після кризи 2008 року і є частиною угоди Базель III [1]. З 1 грудня 2019 р. необхідне значення нормативу LCR становить 100,0% і означає, що всі зобов'язання банку мають

бути покриті його активами. Наступним кроком у реформі системи нормативів ліквідності стало запровадження коефіцієнта чистого стабільного фінансування (NSFR) восени 2018 р., нормативне значення якого також становить 100,0% та більше.

Аналіз виконання економічних нормативів НБУ комерційними банками протягом 2016-2019 рр. свідчить, що українські банки загалом дотримуються виконання основних нормативів банківської діяльності. Однак до кінця 2017 року по банківській системі України не виконувався норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (Н9), тобто кредитний ризик в банківській системі України був підвищений. Високий кредитний ризик банківської системи негативно впливає на стабільність функціонування усієї банківської системи. Рівень кредитного ризику банківської системи нормалізувався у 2018 році. В свою чергу, норматив великих кредитних ризиків, який має бути не більше 8-кратного розміру регулятивного капіталу, тобто норматив Н8 не виконувався по всій банківській системі України до кінця 2019 року (табл. 1).

Таблиця 1

Виконання нормативів у банківській системі України за 2016-2019 рр.

Норматив		Дата							
		01.01.16	01.12.16	01.01.17	01.12.17	01.01.18	01.12.18	01.01.19	01.09.19
Н1	Регулятивний капітал (млн. грн.)	129816,90	138526,00	109653,60	112154,50	115817,60	121742,10	126116,70	142200,50
Н8	Норматив великих кредитних ризиків	364,14	321,28	308,27	232,12	208,31	173,88	176,23	138,26
Н7	Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (не більше 25 %)	22,78	21,37	21,48	20,61	20,29	20,43	19,83	18,06

Джерело: складено на основі [2]

Таким чином, формування вимог щодо параметрів безпечності, стійкості та надійності банків у вигляді економічних нормативів є запорукою фінансової стабільності та макроекономічної прогнозованості, що є важливою запорукою економічного зростання.

Література

1. Андрійчук А. В. Форми банківського нагляду. Науковий вісник Академії муніципального управління : Серія «ПРАВО». Випуск 1. 2014. С. 98-102
2. Показники банківської системи. URL : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=347985935
3. Про схвалення Методики розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні : Рішення Правління НБУ від 15.12.2017 № 803-рш. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr803500-17>
4. Про запровадження коефіцієнта покриття ліквідністю (LCR) : Постанова Правління НБУ від 15.02.2018 № 13. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013500-18>
5. Про Національний банк України : Закон від 20.05.1999 р. № 679-XIV URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

УДК 336.76

Золковер А.О., к.е.н., доцент

Русіна Ю.О., к.е.н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

РОЛЬ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ФОНДОВОГО РИНКУ

Ефективний розвиток та стабільне функціонування фондового ринку забезпечується професійністю учасників ринку, висококваліфікованим персоналом. Першим кроком у напрямі регулювання фондового ринку було прийняття Закону України «Про цінні папери та фондову біржу» у 1991 році. Проте лише після прийняття Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» в 1996 році почала створюватись система підготовки фахівців фондового ринку. Відповідно до цього Закону завдання щодо координації роботи з підготовки фахівців з питань фондового ринку, встановлення кваліфікаційних вимог та здійснення, власне, самої сертифікації покладається на Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) [1].

У 1996 році Комісією був розроблений перший базовий нормативний документ із підготовки фахівців фондового ринку — Положення про порядок навчання та атестації фахівців фондового ринку, затверджене наказом ДКЦПФР №215 від 24.09.96 р. (Положення) [2]. Даний нормативний акт урегулював такі питання: